

Arkadaşlık İlişkilerinde Kalp Yargılar Ölçesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Arkadaşlık İlişkilerinde Kalp Yargılar Ölçesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16999>

Özet

Arkadaşlık İlişkilerinde Kalıp Yargılar Ölçeği, bireylerin arkadaşlık ilişkilerine dair sahip oldukları kalıp yargılar ve önyargı inançlar sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş ölçek geliştirme çalışmalarıdır. Bu araç, özellikle sosyal psikoloji ve gelişim psikolojisi alanlarında, arkadaşlık dinamiklerini ve sosyal biliş süreçlerini anlamak için kritik bir rol oynamaktadır. Ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelendiği geçerlik ve güvenirlik çalışması, 2016 yılında Balçık-Çelik, Vurak-Batık ve Özcan tarafından yayımlanmıştır.

Ölçek, standardize edilmiş bir ölçüm aracı sunarak, araştırmacıların ve uygulayıcıların arkadaşlık bağlamındaki stereotiplerin oluşumunu, yaygınlığını ve sonuçlarını bilimsel yöntemlerle incelemesine olanak tanır. Ölçeğin geliştirilmesi, Türk kültürüne özgü arkadaşlık algılarının dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Arkadaşlık, Kalıp Yargılar, Sosyal Biliş, Önyargı, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Seda Balçık-Çelik, Mehmet Vurak-Batık, Kadriye Özcan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin arkadaşlık bağlamında kurdukları bilişsel temalar ve genellemeleri, yani kalıp yargılar, geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu araç, arkadaşlık ilişkilerinde yaygın olan, kabul görmüş veya olumsuz stereotipleri tespit ederek, bu yargıların sosyal etkileşimler ve ilişki kalitesi üzerindeki etkisini araştırmacılara sunmayı hedefler.

Geliştirme süreci, özellikle ergen ve genç yetişkin popülasyonlarında arkadaşlık algılarının standartlaştırılmış bir şekilde ölçülmesine odaklanmıştır. Bu sayede, arkadaşlık ilişkilerindeki stereotiplerin akademik incelemesine katkıda bulunmak ve bu bilgiyi kullanarak eğitim ve rehberlik programlarının geliştirilmesine bilimsel bir temel sağlamak amaçlanmıştır.

Yapı

Ölçek, psikometrik açıdan **Arkadaşlık İlişkilerinde Kalıp Yargılar** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, arkadaşların belirli özelliklere sahip olması gerektiği, arkadaşlıktan beklentiler ve arkadaşlık ilişkilerinin doğasına dair basitleştirilmiş, genellikle kültürel olarak öğrenilmiş inançlar bütünüdür. Kalıp yargılar, arkadaşlık ilişkilerinin başlangıcını, sürdürülmesini ve sonlanması

etkileyen önemli bilişsel faktörlerdir.

Ölçek, bu yargıların derecesini ve muhtemel alt boyutlarını (örneğin, sadakat stereotipleri, cinsiyete dayalı arkadaşlık stereotipleri veya beklenti stereotipleri) ortaya çıkarmak üzere tasarlanmıştır. Bu yapı, sosyal biliş teorileri çerçevesinde incelenmekte olup, bireyin sosyal dünyayı nasıl organize ettiğine dair önemli veriler sunar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla yürütülmüştür. Balçık-Çelik ve arkadaşları (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ölçeğin teorik yapısının empirik verilerle uyumunu incelemek için çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Tipik olarak, bu tür geliştirme çalışmalarında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullanılarak boyutluluk kanıtları sunulmuştur.

Geçerlik analizleri, ayrıca madde-toplam korelasyonları gibi iç tutarlılık ölçütlerini ve benzer yapıya ölçen diğer ölçeklerle (varsa) ilişkisine dayalı ölçüt geçerliliği kanıtlarını içermektedir. Bu yöntemler, ölçeğin gerçekten arkadaşlık ilişkilerindeki kalıp yargılar yapısının ölçtüğünü kanıtlamayı amaçlamıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılarak rapor edilmiştir. Bu katsayının yüksek olması, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçüm hatasının düşük olduğunu göstermektedir.

Ölçek geliştirme çalışmalarında ek olarak, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çalışması da yürütülmüş olabilir. Bu bulgular, ölçeğin ölçtüğü yapının zaman içinde kararlı olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek ve temel boyutlarını ortaya çıkarmak için faktör analizi uygulanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinin başlangıcında, maddelerin hangi temel latent yapıları temsil ettiğini keşfetmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır.

AFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve arkadaşlık stereotiplerinin birden fazla alt boyutta (faktörde) kümelendiğini göstermiştir. Bu faktör yapısı, daha sonra başlangıçta bir örneklem üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilerek modelin

uygunluğu ve kabul edilebilirliği kanıtlanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen boyutluluğunu destekleyen uyum indeksleri sunmuştur.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal makalede belirtilen spesifik basamak sayısı geçerlik ve güvenirlik çalışmasında detaylandırılmıştır.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğrenciler (Genç Yetkinler/Ergenler)

Age Group: Genellikle 15-25 yaş aralığı (Lise ve Üniversite Öğrencileri)

Population Details: Çalışmanın orijinal örnekleme, ölçeğin geliştirildiği kültürel bağlamı temsil eden lise ve üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır.

Test Methodology: Kendi Raporlama Ölçeği (Self-Report Scale). Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

Arkadaşlık ilişkileri, Stereotip Ölçümü, Sosyal Psikoloji, Psikometrik Araç, Kalıp Yargılar, Eğitim Psikolojisi, Sosyal ilişkiler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: sbalci@omu.edu.tr

Correspondence Address: Çalışmanın yapıldığı kurum adresleri (Orijinal makalede belirtilmemiştir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Makale yayın tarihi)

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik ve araştırma kullanımları için genellikle yazarların izni gerekmektedir. Kullanım ve izinler konusunda yazar Dr. Seda Balçık-Çelik ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. İletişim e-postası: sbalci@omu.edu.tr

Ölçeğin geliştirme makalesi ak erişimli bir dergide yayımlanmıştır.

Kaynaklar

Balcı-elik, S., Vurak-Batık, M. ve Özcan, K. (2016). Arkadaşlık İlişkilerinde Kalıp Yargılar Ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik alışması. *Turkish Studies*, 11(19), 133-144.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır: turkishstudies.net

Ölçeğin PDF dosyası ayrıca şu adresten indirilebilir: arkadaslik-iliskilerinde-kalip-yargilar-olcegi-toad.pdf

Arkadaşlık İlişkilerinde Kalıp Yargılar Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak erikte sağlanmamıştır. Maddeler için ilgili makaleye (Balcı-elik vd., 2016) başvurulması gerekmektedir.